

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА

Кваліфікаційна наукова праця
на правах рукопису

КУН ЦЗИВЕЙ

УДК 780.616.432(043.3)

МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК МУЗИКОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА

Галузь знань 02 – Культура і мистецтво

Спеціальність 025 – Музичне мистецтво

Подається на здобуття наукового ступеня
кандидата мистецтвознавства (доктора філософії)

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Кун Цзивей

Науковий керівник: **Устименко-Косоріч Олена Анатоліївна**
доктор педагогічних наук, професор

Суми – 2021

АНОТАЦІЯ

Кун Цзивей. «Музична творчість як мистецтвознавча проблема».

– Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво. – Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2021.

Актуальність дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та виявленні специфіки музичної творчості з позицій мистецтвознавства, що включає два концепти у їх діалогічній єдності: культуру та особистість. Специфікою представленої роботи є вивчення сутності музичної творчості, що характеризується спрямованістю уваги митця до вираження суб'єктивованих смислів, ідей, що актуалізує оригінальність музичного мислення, здатність до конкретизації та поглиблення образно-сміслової сфери твору.

У дисертації визначено поняттєвий апарат дослідження, природу музичної творчості. У дослідженні проаналізовано і уточнено основні поняття стосовно феномену музичної творчості, а саме: «музика», «творчість», «музична творчість», «псевдотворчість», «псевдомузика», «квазімузикант». Сучасне осмислення проблеми творчості виявляє поширене ототожнення понять «музика» і «музична творчість», що виявляє очевидність згубності подібного поєднання. З одного боку, таким чином виявляється незнання наявності репродуктивних і продуктивних процесів музичної діяльності, а з іншого – вихолощується специфіка і зміст власне творчості в музичному мистецтві.

Підміна понять «музика» і «музична творчість» закриває двері в світ вивчення творчості як багатогранного психофізіологічного процесу, який активізує художньо-образне мислення, естетичну свідомість і несвідоме в цілому, допомагає знайти шлях до духовного вдосконалення особистості

музиканта. Сьогодні гостро стоїть проблема псевдотворчості, псевдомузики і квазімузикантів. Антихудожнє, низькопробне, вигадливе не тільки завдає непоправної шкоди музичному мистецтву, але і суперечить суті творчості, її гносеологічній (пізнавальній), аксіологічній (ціннісно-орієнтаційній), морально-етичній, соціально значущим складовим.

Сформульовано авторське тлумачення даного поняття. Музична творчість – це винайдення нової ідеї, оригінального задуму в області музичного мистецтва, що пов'язані з моделюванням, народженням, відтворенням і сприйняттям художнього образу, основний зміст якого визначає людина за допомогою освоєння природи звуку. Музична творчість – це нова думка, що знаходить свій вираз за допомогою специфічної звукової палітри.

Виявлено, що важливою передумовою творчої діяльності у будь-якій сфері є здатність людини піднятися до усвідомлення внутрішніх механізмів розвитку культурної форми, зрозуміти контекст певного історичного системоутворення, в якому відбуваються процеси особистісного зростання. Культурну форму не можна змінити, вона може тільки сама себе вичерпати із закінченням певної історичної епохи. Творчість являє собою таку здатність, завдяки якій людина конструє нову реальність з позицій смислетворення, опановуючи світ за законами доцільності та краси. Творчість як мистецький процес є явищем зі складною структурою й пов'язаний як зі світом суб'єктних переживань і оцінок, так і з логікою культурної епохи, яку представляє митець.

Визначено, що процес творчості знаходиться у тісному поєднанні з процесами сприйняття і відображення дійсності, втіленої у знакових системах культури; отримана творчою особистістю інформація, опосередковуючись емоційно-чуттєвими переживаннями композитора, трансформується у свідомості в образно-метафоричні конструкції. Завдяки авторському контексту, в якому сконцентоване бачення митця, виникають

оригінальні інтерпретації, нові смисли. Таким чином, процес творчості є виявом світосприйняття особистості через предметність самої себе.

Досліджено еволюцію європейського музичного виконання до рівня професійного виконавського мистецтва. З'ясовано, що даний процес відбувався в межах: культової музики, світського музично-суспільного життя, пройшов період виникнення нового сольного інструменту – молоточкового фортепіано, появи публічного платного концерту та створення естради. Вагому роль у цьому процесі відіграли композитори-віртуози, формування нового типу музиканта – інтерпретатора, що сприяло підвищенню значущості у виконавському мистецтві інтелектуального начала та об'єктивно-пізнавальних елементів.

Доведено, що музичне виконавство представляє собою складний творчий процес, який має свої неповторні риси. Проблема творчої інтерпретації стимулює розвиток у виконавця-вокаліста цілої низки професійно-особистісних характеристик, серед яких художньо-образне мислення, володіння музичною ерудицією, засобами музичної виразності тощо. Лише за умови володіння різноманітними технічними прийомами та досвідом виконавської діяльності, вокаліст зможе глибоко та в повній мірі розкрити зміст твору, що підлягає його інтерпретації.

Виявлено, що творче начало в музично-виконавській інтерпретації розкривається через індивідуальне наповнення суб'єктивно новим особистісно-забарвленим змістом об'єктивно існуючого авторського нотного тексту. При цьому, суб'єктивну цінність інтерпретаторської діяльності музикант-вокаліст набуває в процесі саморозкриття, самозбагачення, особистісного зростання. Перетворюючий вплив інтерпретації на виконавця пов'язаний з тим, що через творче спілкування з музичним твором, композитором, його епохою та всією художньою культурою, вокаліст-виконавець збагачує межі своєї особистості. *Творчу інтерпретацію розглядаємо як комплексний прояв індивідуально-особистісних*

характеристик виконавця в процесі артистичного прочитання і реалізації музичного твору.

Розглянуто музичні комп'ютерні технології в аспекті інструментарію сучасної музичної творчості. Виявлено, що активний розвиток у галузі науки і техніки, й зокрема – в області інформаційних технологій позначився на всіх областях людської діяльності, сприяв суттєвим змінам у концепції підходу до акту творчості, оскільки нові засоби електронного інструментарію вимагають винайдення нових методів реалізації творчих завдань. Сучасне музичне мистецтво знаходиться у нерозривній єдності з прогресом у галузі музичних технологій виконавської, композиторської та аранжувальної технік.

Доведено, що історичний розвиток призвів до змін суспільного життя та усіх мистецьких та культурних сфер, закономірно й безперервно впливаючи й на музичне мистецтво. Цей прояв відбивається у постійному збагаченні, новій організації та використанні його компонентів, серед яких: гармонія, мелодика, форма, структура, інструментування, ритм тощо. Нового змісту набувають й нові форми музичного вираження, про що свідчить наступний відрізок еволюційної послідовності: вокальна поліфонія – монодія бароко – поліфонія періоду розквіту барокового мистецтва – класична гомофонія – романтизм – необароко – неокласицизм. Виявлено суспільні та соціальні умови, які мали безпосередній вплив на подальший розвиток музичного мислення: економічні кризи, світові війни, стрімкий науковий та технічний розвиток, виникнення грамофона, магнітофона, звукозапису, електричної лампи, небувалий на ті часи темп життя великих міст, вплив джазу та східних культур тощо, що призвело до віддалення творчих методів не лише окремих композиторів, а й цілих композиторських шкіл.

Виявлено, що історичний розвиток електронної музики та електронних музичних інструментів знаходиться у тісному зв'язку з творчими процесами, що відбуваються в композиційній галузі, галузі виконавського мистецтва, музикознавства, та виражається у: вдосконаленні музичної мови, її

збагаченні різноманітними композиторськими методами, засобами і прийомами фактури музичних творів, та виникнення в результаті цього електронного інструментарію, що є новим за принципом звукоутворення та звуковидобування, вимагає від виконавця принципово нового підходу до акту творчості. Зазнає змін власне концепція підходу до творчості, що виражається у зростаючій потребі залучення до музично-теоретичної наукової галузі техніко-технологічних знань, а також знань у галузі інформаційних технологій та музичної акустики.

З'ясовано, що найважливішою відмінною рисою електронної музики є її здатність проникати всередину природної структури звуку: створення чистих синусоїдальних звуків; використання чистих синусоїдальних звуків в якості основи для абсолютно нових акустичних структур (Б. Мадера «Синтаксис»); створення тембрових сумішей і шумів за допомогою синтезаторів і обладнання частотної обробки звуку (Л. Беріо «Картина міста»); можливість створювати нові звуки, що дозволяє оновлювати звуковий матеріал музики (Х. Аймерт «Етюд на звукові суміші»); подальший розвиток принципу «тотальної організації» музичної форми (К. Штокхаузен «Етюд I» і «Етюд II»).

Виявлено відмінності композиційних принципів і методів технічної та академічної музики. З'ясовано, що перш за все це виражається в новому підході до творчого процесу, оскільки для створення звукового образу певного інструменту необхідні точні знання щодо використання того чи іншого прийому в музичному контексті, адже музика в комп'ютерних технологіях створюється засобами програмування. При цьому важливо розумітися на основах психоакустики, володіти знаннями про структуру тембру, параметри управління та синтезу, бути в курсі новітніх винаходів в області музичного обладнання тощо. Відповідно, засоби художньої виразності електронної музики знаходяться у прямій залежності від

виконавських параметрів використовуваних електронних музичних інструментів.

Визначено принципові відмінності сучасних електронних музичних інструментів від можливостей традиційних музичних інструментів: наявність широкого різноманіття тембрів та їх відтінків; електронні музичні інструменти мають здатність штучно моделювати акустичні ефекти, притаманні різним приміщенням (hall, room, plate тощо); можливість фіксації музичного тексту у вигляді послідовності музичних подій з відтворенням звукової, динамічної, тембральної, метроритмічної палітри музичного твору; можливість квантизації ритмічного малюнку музичного тексту, що полягає у вирівнюванні ритмічного малюнку мелодії чи фактурного супроводу; конвертація MIDI-секвенції в нотний текст у вигляді партитури, клавіру; функція SKALE, що дозволяє здійснювати ладові модифікації строю музичного сигналу.

Ключові слова: музична творчість, сучасна музична творчість, композиторська діяльність, музичне мислення, музична інтерпретація, комп'ютерні технології, електронна музика, електронні музичні інструменти.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Кун Цзивей. Музична інтерпретація як прояв творчого самовираження. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. №3. С. 250–255.
2. Kong Ziwei. Musical thinking and composing technique in terms of computer technology development. *Культура України*. 2021. №71. С. 82-86.
3. Кун Цзивей. Електронна музика: розвиток технічних методів та художні досягнення. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський*

збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2021. №34. С. 60.-64.

Праці в наукових періодичних іноземних виданнях:

4. Кун Цзивей. Интеграция компьютерных технологий в музыкально-творческую деятельность. *The scientific heritage*. 2021. Vol. 4. № 59. С. 12–15.

Тези доповідей на наукових конференціях:

5. Кун Цзивей. Творча інтерпретація вокальних творів. Сучасне мистецтво: науково-методичний та практичний аспекти : мат-ли I Всеукр. наук.-практ. конф. з між нар участю, 28–29 квітня 2020 р. Умань I міжнар. наук.-практ. конф. 30 вересня 2020 р. Умань : Візаві, 2020. С. 35–39.

6. Кун Цзивей. Моделювання музичного тексту як невід’ємна складова творчості. Інноваційні наукові дослідження: світові тенденції та регіональний аспект : мат-ли міжнар. науково-практичної конф., 29–30 листопада 2019 р. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2019. С. 107-111.

SUMMARY

Kong Ziwei. Musical creativity as an art problem. – Qualifying scientific work on the rights of manuscripts.

Thesis for the degree of candidate of art studies (Doctor of Philosophy) in specialty 025 – «Musical Art». – Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko. – Sumy, 2021.

The contents of the abstract

The relevance of the study lies in the theoretical justification and identified specifics of musical creativity from the standpoint of art history, which includes two concepts in their dialogical unity: culture and personality. The specificity of the presented work is the study of the essence of musical creativity, characterized by the artist’s attention to the expression of subjective meanings, ideas that

actualize the originality of musical thinking, the ability to concretize and deepen the figurative and semantic sphere of the work.

The dissertation defines the conceptual apparatus of research, the nature of musical creativity. The study analyzes and clarifies the basic concepts of the phenomenon of musical creativity, namely: "music", "creativity", "musical creativity", "pseudo-creativity", "pseudo-music", "quasi-musician". Modern understanding of the problem of creativity reveals a common identification of the concepts of "music" and "musical creativity", which reveals the perniciousness of such a combination. On the one hand, this reveals ignorance of the existence of reproductive and productive processes of musical activity, and on the other - the specificity and content of the actual work in the musical art is depleted.

Substitution of the concepts of "music" and "musical creativity" closes the door to the world of studying creativity as a multifaceted psychophysiological process that activates artistic thinking, aesthetic consciousness and the unconscious in general, helps to find a way to spiritual improvement of the musician. Today the problem of pseudo-creativity, pseudo-music and quasi-musicians is acute. Anti-art, base, whimsical not only causes irreparable damage to the art of music, but also contradicts the essence of creativity, its epistemological (cognitive), axiological (value-oriented), moral and ethical, socially significant components.

The author's interpretation of this concept is formulated. Musical creativity is the invention of a new idea, an original idea in the field of musical art, related to the modeling, birth, reproduction and perception of an artistic image, the main content of which is determined by man through the development of the nature of sound. Musical creativity is a new idea that finds its expression through a specific sound palette.

It is found that an important prerequisite for creative activity in any field is the ability to rise to the awareness of the internal mechanisms of cultural form, to understand the context of a particular historical system in which the processes of personal growth. The cultural form cannot be changed, it can only exhaust itself

with the end of a certain historical epoch. Creativity is an ability through which a person constructs a new reality from the standpoint of meaning-making, mastering the world according to the laws of expediency and beauty. Creativity as an artistic process is a phenomenon with a complex structure and is connected both with the world of subjective experiences and evaluations, and with the logic of the cultural epoch represented by the artist.

It is determined that the creative process is closely connected with the processes of perception and reflection of reality embodied in the sign systems of culture; the information received by the creative personality, mediated by the emotional and sensory experiences of the composer, is transformed in consciousness into figurative and metaphorical constructions. Due to the author's context, in which the artist's vision is concentrated, there are original interpretations, new meanings. Thus, the creative process is a manifestation of the worldview of the individual through the objectivity of itself. It is proved that musical performance is a complex creative process that has its own unique features. The problem of creative interpretation stimulates the development of a performer-vocalist of a number of professional and personal characteristics, including artistic and figurative thinking, mastery of musical erudition, means of musical expression and more. Only if you have a variety of techniques and experience of performance, the vocalist will be able to deeply and fully reveal the content of the work to be interpreted.

It was found that the creative principle in the musical-performing interpretation is revealed through the individual filling of the subjectively new personal-colored content of the objectively existing author's musical text. At the same time, the musician-vocalist acquires the subjective value of interpretive activity in the process of self-disclosure, self-enrichment, personal growth. The transformative effect of interpretation on the performer is due to the fact that through creative communication with the work of music, the composer, his era and the entire artistic culture, the vocalist-performer enriches the boundaries of his

personality. We consider creative interpretation as a complex manifestation of individual-personal characteristics of the performer in the process of artistic reading and realization of a musical work.

The third section discusses music computer technology in terms of tools of modern music. It was found that active development in science and technology, and in particular in the field of information technology has affected all areas of human activity, contributed to significant changes in the concept of approach to the act of creativity, as new electronic tools require the invention of new methods of creative tasks. Contemporary music art is inextricably linked with the progress in the field of music technology of performing, composing and arranging techniques.

It is proved that historical development has led to changes in public life and all artistic and cultural spheres, naturally and continuously influencing the art of music. This manifestation is reflected in the constant enrichment, new organization and use of its components, including: harmony, melody, form, structure, instrumentation, rhythm and more. New forms of musical expression acquire a new meaning, as evidenced by the following segment of the evolutionary sequence: vocal polyphony – baroque monody – polyphony of the heyday of Baroque art – classical homophony – romanticism – neo-baroque – neoclassicism. Identified social and social conditions that had a direct impact on the further development of musical thinking: economic crises, world wars, rapid scientific and technological development, the emergence of gramophone, tape recorder, sound recording, electric lamp, unprecedented pace of life in big cities, the influence of jazz and oriental cultures, etc., which led to the removal of creative methods not only of individual composers but also of entire schools of composition.

It is revealed that the historical development of electronic music and electronic musical instruments is closely connected with the creative processes taking place in the field of composition, performing arts, musicology, and is expressed in: improvement of musical language, its enrichment with various compositional methods, means and techniques. The texture of musical works, and

the emergence of this electronic instrumentation, which is new in the principle of sound production and sound production, requires a fundamentally new approach to the act of creativity.

The concept of the approach to creativity, which is expressed in the growing need to involve technical and technological knowledge in the music-theoretical scientific field, as well as knowledge in the field of information technology and music acoustics, is undergoing changes. It was found that the most important feature of electronic music is its ability to penetrate into the natural structure of sound: the creation of pure sinusoidal sounds; the use of pure sinusoidal sounds as a basis for completely new acoustic structures (B. Madera "Syntax"); creation of timbre mixes and noises by means of synthesizers and the equipment of frequency processing of a sound (L. Berio the Picture of the city); the ability to create new sounds, which allows you to update the sound material of music (X. Aymert Etude on sound mixtures); further development of the principle of "total organization" of the musical form (K. Stockhausen "Etude I" and "Etude II").

The differences of compositional principles and methods of technical and academic music are traced. It turns out that this is primarily expressed in a new approach to the creative process, because to create a sound image of a particular instrument requires accurate knowledge of the use of a technique in a musical context, because music in computer technology is created by programming. It is important to understand the basics of psychoacoustics, have knowledge of the structure of the timbre, control parameters and synthesis, be aware of the latest inventions in the field of music equipment and more. Accordingly, the means of artistic expression of electronic music are directly dependent on the performance parameters of the electronic musical instruments used.

The fundamental differences of modern electronic musical instruments from the capabilities of traditional musical instruments are revealed: the presence of a wide variety of timbres and their shades; electronic musical instruments have the ability to artificially model the acoustic effects inherent in different rooms (hall,

room, plate, etc.); the ability to record a musical text in the form of a sequence of musical events with the reproduction of sound, dynamic, timbre, metrorhythmic palette of a musical work; the ability to quantize the rhythmic pattern of the musical text, which is to align the rhythmic pattern of the melody or texture; conversion of MIDI-sequence into musical text in the form of a score, piano; SKALE function that allows you to make modal modifications of the music signal system.

Key words: musical creativity, modern musical creativity, compositional activity, musical thinking, musical interpretation, computer technologies, electronic music, electronic musical instruments.

LIST OF PUBLISHED WORKS ON THE THESIS TOPIC

The articles in Ukrainian scientific professional journals:

1. Kong Ziwei. (2020). *Muzychna interpretatsiya yak proyav tvorchoho samovyrazhennya* [Musical interpretation as a manifestation of creative self-expression]. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadrov kul'tury i mystetstv*, 3, 250–255.
2. Kong Ziwei. (2021). *Musical thinking and composing technique in terms of computer technology development*. *Kul'tura Ukrayiny*. 71. 82-86.
3. Kong Ziwei. (2021). *Elektronna muzyka: rozvytok tekhnichnykh metodiv ta khudozhni dosyahnennya* [Electronic music: development of technical methods and artistic achievements]. *Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk: mizhvuzivs'kyi zbirnyk naukovykh prats' molodykh vchenykh Drohobyt's'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 34, 60-64.

Research work which publishes the main scientific results in international publications:

4. Kong Ziwei. (2021). *Integratsiya komp'yuternykh tekhnologiy v muzykal'no-tvorcheskuyu deyatel'nost'* [Integration of computer technologies into musical and creative activities]. *The scientific heritage*, Vol. 4. № 59, 12–15.

Research works

which certify the approbation of the materials of the thesis

5. Kong Ziwei. (2020). *Tvorcha interpretatsiya vokal'nykh tvoriv* [Creative interpretation of vocal works]. *Materialyly I Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu i I mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi*, 35–39.

6. Kong Ziwei (2019). Modeling a musical text as an integral part of creativity. *Innovatsiyini naukovi doslidzhennya: svitovi tendentsiyi ta rehional'nyy aspekt : mat-ly mizhnar. naukovo-praktychnoyi konferentsiyi*, 107–111.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	16
МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК МУЗИКОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА.....	22
1.1. Музична творчість як об'єкт теоретичного аналізу.....	22
1.2. Моделювання музичного тексту як невід'ємна складова творчості..	48
Висновки до першого розділу	60
РОЗДІЛ 2. МУЗИЧНА ІНТОНАЦІЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТВОРІВ У КОНТЕКСТІ ТВОРЧОСТІ.....	63
2.1. Музична інтонація та механізми її формування	63
2.2. Творча інтерпретація музичних творів у вокальному виконавстві..	75
Висновки до другого розділу	90
РОЗДІЛ 3. ІНСТРУМЕНТАРІЙ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ: МУЗИЧНІ КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ.....	92
3.1. Музичне мислення і композиторська техніка в аспекті розвитку комп'ютерних технологій.....	92
3.2. Електронна музика та електронні музичні інструменти (генезис).....	97
3.3. Електронна музика та її використання у різноманітних видах сучасної музичної творчості.....	121
3.4. Інтеграція комп'ютерних технологій в музично-творчу діяльність	130
3.5. Аналіз композиційних принципів і методів технічної музики.....	144
Висновки до третього розділу.....	154
ВИСНОВКИ.....	157
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	162
ДОДАТКИ.....	178